

Diarienummer:
IMY-2023-1276

Ert diarienummer:
Ju2023/00146

Datum:
2023-04-21

Yttrande över betänkandet Nya regler om nödlidande kreditavtal och inkassooverksamhet (SOU 2023:3)

Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) har granskat förslaget dels utifrån myndighetens uppdrag att utfärda tillstånd och utöva tillsyn enligt inkassolagen dels utifrån myndighetens uppdrag att arbeta för att människors grundläggande fri- och rättigheter skyddas i samband med behandling av personuppgifter.

IMY lämnar följande synpunkter.

Förslaget utifrån myndighetens uppdrag att utfärda tillstånd och utöva tillsyn enligt inkassolagen

Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) välkomnar utredningens förslag om att tillstånds- och tillsynsansvaret enligt inkassolagen från den 1 januari 2024 flyttas från IMY och istället samlas hos Finansinspektionen.

IMY har under längre tid försökt få till stånd en sådan förändring mot bakgrund dels av att IMY:s uppdrag att utfärda tillstånd och utöva tillsyn enligt inkassolagen inte ligger i linje med IMY:s huvudsakliga uppdrag som integritetsskyddsmyndighet dels av att det delade tillsynsansvaret enligt inkassolagen som idag råder mellan IMY och Finansinspektionen försvårar praxisutvecklingen på inkassoområdet. I och med de tillkommande tillsynsuppgifterna för Finansinspektionen med anledning av kredithanteringsdirektivets krav bedömer IMY vidare att svårigheterna med praxisutvecklingen på inkassoområdet förstärks ytterligare. Det kan komma att uppstå en svåröverskådlig gränsdragningsproblematik vad gäller tillsynsansvaret i de fall då ett bolag bedriver inkassooverksamhet där en del av inkassooverksamheten omfattas av kredithanteringsdirektivets krav och den föreslagna lagen medan en annan del av inkassooverksamheten fortsatt omfattas av inkassolagens bestämmelser. Sammantaget anser IMY att uppdraget inom inkassoområdet lämpligen bör samlas på ett och samma ställe. Med hänsyn till att inkassolagens frågor ligger närmare Finansinspektionens ansvarsområde och då Finansinspektionens tillsynsansvar utökas i och med implementeringen av kredithanteringsdirektivet bör det samlade ansvaret tilldelas Finansinspektionen.

Postadress:
Box 8114
104 20 Stockholm

Webbplats:
www.imy.se

E-post:
imy@imy.se

Telefon:
08-657 61 00

IMY noterar att den uppskattning som utredningen redogör för gällande statens besparing av anslag till IMY om 600 000 kr, som en flytt av ansvaret på inkassoområdet till Finansinspektionen skulle generera, stämmer överens med den

uppskattning IMY har gjort av de kostnader som tillståndsförfarandet och tillsynen har uppgått till hos myndigheten. IMY anser mot den bakgrunden att en flytt av ansvaret på inkassoområdet till Finansinspektionen inte ska påverka IMY:s budget i större utsträckning än så.

Som en följd bland annat av utredningens förslag om att flytta tillstånds- och tillsynsansvaret för inkasso till Finansinspektionen föreslås vissa ändringar i inkassolagen och inkassoförordningen. Bland annat föreslås Finansinspektionen ges möjlighet att utfärda föreskrifter om god inkassosed. Med anledning av att IMY:s allmänna råd om tillämpningen av inkassolagen vid en eventuell övergång av ansvaret till Finansinspektionen kommer att upphöra att gälla ser IMY positivt på detta förslag. IMY:s allmänna råd om tillämpning av inkassolagen tillämpas genomgående i branschen och trots att det finns skäl att se över dessa innehåller de alltjämt viktiga förtydliganden av inkassolagen och vad som utgör god inkassosed. IMY tror därför att en möjlighet för Finansinspektionen att utfärda föreskrifter om god inkassosed till viss del kan ersätta de allmänna råden. IMY ser även positivt på branschföreningen Svensk Inkassos avsikt att framöver själv utarbeta riktlinjer och rekommendationer rörande god inkassosed i syfte att branschen även i framtiden ska arbeta inom ramen för tydliga och seriösa etiska principer. IMY förutsätter att sådana riktlinjer och rekommendationer tas fram i samråd med Finansinspektionen.

Avslutningsvis i denna del vill IMY passa på att nämna att myndigheten kommer att arbeta aktivt för att en eventuell övergång av tillstånds- och tillsynsansvaret på inkassoområdet till Finansinspektionen ska gå så smidigt som möjligt.

Förslaget utifrån myndighetens uppdrag att arbeta för att människors grundläggande fri- och rättigheter skyddas i samband med behandling av personuppgifter

Utredningen föreslår att kredithanteringsdirektivets krav samlas i en särskild lag, Lag om förvärv och förvaltning av nödlidande krediter.

IMY konstaterar att den föreslagna nationella regleringen med anledning av kredithanteringsdirektivet medför behandling av personuppgifter. Bland annat kommer Finansinspektionen att behandla personuppgifter i samband med en ansökan om tillstånd att bedriva verksamhet som kreditförvaltare samt i det register över kreditförvaltare som Finansinspektionen har att föra och som ska publiceras på Finansinspektionens hemsida. Finansinspektionens behandling av personuppgifter i samband med en ansökan om tillstånd att bedriva verksamhet som kreditförvaltare och den lämplighetsprövning Finansinspektionen har att göra i samband därmed innefattar enligt betänkandet vidare att Finansinspektionen bör tillförsäkras en rätt att få ut uppgifter ur belastnings- samt misstankeregistret. Detta innebär att Finansinspektionen i samband med tillståndsförfarandet kan komma att behandla uppgifter om lagöverträdelse. Vidare medför kredithanteringsdirektivets informationskrav att låntagarens personuppgifter kommer att behandlas och delas mellan olika aktörer.

IMY kan dock konstatera att det i betänkandet saknas en analys av om den personuppgiftsbehandling som den föreslagna nationella regleringen medför är förenlig med bestämmelserna om skyddet för den personliga integriteten. IMY anser

därför att det inom ramen för det fortsatta beredningsarbetet behöver göras en analys av de personuppgiftsbehandlingar som kan aktualiseras enligt förslaget, bedöma om de är nödvändiga och undersöka hur de förhåller sig till kraven i dataskyddsförordningen.

Ett grundläggande krav enligt EU:s allmänna dataskyddsförordning¹ är att behandling av personuppgifter måste ha stöd i en rättslig grund, dvs. antingen ske med samtycke eller uppfylla villkoren i något av leden b–f i artikel 6.1 första stycket. För en myndighets behandling av personuppgifter är det främst villkoren att behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse (led c) eller att behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning (led e) som gör sig gällande. Dataskyddsförordningen ställer vidare krav på att den rättsliga förpliktelsen, uppgiften av allmänt intresse eller myndighetsutövningen behöver vara fastställd i enlighet med kraven i artikel 6.3 i dataskyddsförordningen. Den nationella regleringen behöver härvid uppfylla dataskyddsförordningens krav på proportionalitet samt tydlighet, precision och förutsägbarhet för de registrerade.

IMY noterar att det i betänkandet föreslås att Finansinspektionen i föreskrifter närmare ska precisera exempelvis de lämplighetskrav för personer i verksamhetens ledning samt för ägare med kvalificerat innehav som ska gälla för tillstånd att få bedriva verksamhet som kreditförvaltare. Det förefaller således vara Finansinspektionens föreskrifter som kommer att utgöra den reglering i nationell rätt som behöver vara fastställd i enlighet med kraven i artikel 6.3 i dataskyddsförordningen för att kunna ge stöd för behandlingen av personuppgifter i enlighet med kravet på rättslig grund i dataskyddsförordningen. IMY kan konstatera att dessa föreskrifter av naturliga skäl ännu inte har meddelats och följaktligen inte ingår i det remitterade underlaget. För det fall Finansinspektionen kommer bemyndigas att utfärda föreskrifter som närmare preciserar lämplighetskraven vill IMY därför framhålla att Finansinspektionen i arbetet med att ta fram dessa föreskrifter behöver göra en integritetsanalys av den personuppgiftsbehandling som föreskrifterna medför, dvs. göra en utredning och analys enligt de krav som dataskyddsförordningen ställer på bl.a. tydlighet, förutsägbarhet och proportionalitet samt därefter utforma föreskrifter utifrån detta. Som angetts ovan kan Finansinspektionen komma att behandla uppgifter om lagöverträdelse i samband med tillståndsförfarandet. Även om Finansinspektionen som myndighet får behandla uppgifter om lagöverträdelse innebär dessa personuppgifters karaktär att det behövs göras en analys av om det finns behov av ytterligare skyddsåtgärder med anledning av behandlingen av sådana uppgifter, exempelvis om tillämpliga sekretessbestämmelser är tillräckliga eller inte.

För vidare vägledning i det fortsatta arbetet i dessa delar vill IMY informera om en vägledning för integritetsanalys som IMY tagit fram och som riktas till dem som tar fram författningsförslag som medför att personuppgifter behandlas. Vägledningen tillhandahåller en metod för att göra en integritetsanalys och ta reda på om ett förslag är förenligt med bestämmelserna i framför allt dataskyddsförordningen, [vagledning-for-integritetsanalys.pdf \(imy.se\)](#).

Utöver ovan noterar IMY att det anges i artikel 5.1 e i kredithanteringsdirektivet att den som söker tillstånd att bedriva verksamhet som kreditförvaltare, som krav för sådant tillstånd, ska ha inrättat robusta styrformer och adekvata interna kontrollmekanismer

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

som bland annat säkerställer att dataskyddsförordningen efterlevs. Kravet föreslås i betänkandet att implementeras som en övergripande punkt i 2 kap. 4 § 4 i den föreslagna lagen och att närmare detaljer bör följa av föreskrifter. Vidare framgår av artikel 23.1 i kredithanteringsdirektivet att medlemsstaterna ska fastställa bestämmelser om lämpliga administrativa sanktioner och avhjäljande åtgärder i ett antal uppräknade situationer, däribland då en kreditförvaltares styrformer och interna kontrollmekanismer enligt artikel 5.1 e inte säkerställer att låntagares rättigheter respekteras eller att bestämmelserna om skydd av personuppgifter efterlevs (punkt b). Enligt vad som framgår av betänkandet implementerar 7 kap. 1 § i den föreslagna lagen delar av artikel 23 i kredithanteringsdirektivet.

För IMY framstår det som oklart om, och i så fall i vilken utsträckning, vad som angetts ovan påverkar gränsdragningen mot IMY:s uppdrag att övervaka efterlevnaden av bestämmelser i dataskyddsförordningen samt IMY:s möjligheter enligt dataskyddsförordningen att vidta korrigerande befogenheter, innefattande möjligheten att påföra sanktionsavgifter vid överträdelser av förordningen. IMY anser det därför nödvändigt att det i det fortsatta beredningsarbetet görs förtydliganden i denna del.

Detta yttrande har beslutats av enhetschefen Catharina Fernquist efter föredragning av juristen Karin Ekström.

Catharina Fernquist, 2023-04-21 (Det här är en elektronisk signatur)